

11. Ecaterina Sedaia, Relația dintre grosimea țesutului adipos epicardial și disfuncția Subclinică a ventriculului drept la pacienți cu sindrom metabolic, Culegere de rezumate științifice ale studenților, rezidenților și tinerilor cercetători, Chișinău, 2015, p.197.

12. G. Iacobellis, Campo E, Salayar J, et. al. Echocardiographic Epicardial Adipose Tissue Is Related to Anthropometric and Clinical Parameters of Metabolic Syndrome: A New Indicator of Cardiovascular Risk, Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, december 2003, vol. 88, nr.11, p. 5163–5168.

13. Reinehr T., Wunsch R., Pütter C., Scherag A. Relationship between Carotid Intima-Media Thickness and Metabolic Syndrome in Adolescents The Journal of Pediatrics, 2013 vol.163, nr.2, p.327-332.

14. Anton-Păduraru D.T., Drochioi A.S., Teslariu O., Sindromul metabolic la copil și adolescent – aspecte clinico-fiziopatologice, Iași, 2015, p.22.

15. Poiac M., Brega D., Popaet I., Sindromul metabolic la copil și adolescent – factor de risc cardiovascular la adult. Revista Română de Pediatrie 2009, vol. LVIII, nr. 3, p. 330.

© Șalaru Virginia, Zarbailov Natalia, Ciubotaru Victoria, Comendant Rodica

Șalaru Virginia, Zarbailov Natalia, Ciubotaru Victoria, Comendant Rodica
**OBȚINEREA SERVICIILOR DE PLANIFICAREA FAMILIALĂ DE CĂTRE FEMEILE TINERE ÎN VÂRSTA
CUPRINSĂ ÎNTRE 25 ȘI 30 ANI**

*Catedra Medicina de Familie a IP USMF “Nicolae Testemițanu”
Centrul Sănătatea Reproducerii și Genetică Medicală, IMSP Institutul Mamei și Copilului
Catedra Obstetrică și Ginecologie a IP USMF “Nicolae Testemițanu”
Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive (CIDSR)*

SUMMARY

OBTAINING FAMILY PLANNING SERVICES BY YOUNG WOMEN AGED BETWEEN 25 AND 30 YEARS

According to WHO the youth is in the range of age from 16 to 24 years, and according to the Moldovan legislation includes young people aged 14 to 30 years. The country currently operates 37 centers for youth-friendly health services that provide free services in the field of reproductive health care for adolescents and young people, but women aged 25 to 30 years old do not use these services. The purpose of the study was to identify the characteristics of getting information and services on family planning in women of this age group. The study was conducted with the participation of 61 women aged 18 to 52 years from 12 districts. The result of the study showed that women 25-30 years old, as well as other categories, prefer to receive information and services from a gynecologist, but also apply to other medical and social workers. Most often they use a permanent method of contraception, but do not have access to free contraception, as well as a woman of the younger age group.

РЕЗЮМЕ

ПОЛУЧЕНИЕ УСЛУГ ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕМЬИ МОЛОДЫМИ ЖЕНЩИНАМИ В ВОЗРАСТЕ ОТ 25 ДО 30 ЛЕТ

Согласно ВОЗ молодежь находится в диапазоне возраста от 16 до 24 лет, а согласно законодательству Молдовы включает молодых людей в возрасте от 14 до 30 лет. В стране в настоящее время действует 37 центров по оказанию медицинских услуг дружественных молодежи, предоставляющих бесплатные услуги в области охраны репродуктивного здоровья подросткам и молодежи, но женщины в возрасте от 25 до 30 лет не пользуются этими услугами. Цель исследования состояла в выявлении особенностей получения информации и услуг по планированию семьи женщинами данной возрастной группы. Исследование проведено при участии

61 жєницинь в возрастє от 18 до 52 лет из 12 местностей. Результат исследования показал, что жєницинь 25-30 лет, как и другие категории, предпочитают получать информация и услуги от гинеколога, но также обращаются к другим медицинским и социальным работникам. Чаще всего они пользуются постоянным методом контрацепции, но не имеют доступа к бесплатной контрацепции, впрочем как и жєницинь из младшей возрастной группы.

Actualitatea temei. Planificarea familială (PF) conform definiției OMS reprezintă capacitatea persoanei sau cuplului de a anticipa și de a avea numărul dorit de copii, la momentul ales și la intervalele de timp dintre nașteri pe care le hotărăsc singuri [1]. Provocările actuale pentru sănătatea tinerilor în întreaga lume sunt numeroase și grave, necesitatea de a-și controla propria fertilitate este prezentă probabil la mai mulți tineri decât orice altă problemă de sănătate [2]. Totodată, ponderea majoră a nașterilor în Republica Moldova (RM) și alte țări din regiunea Europa de Est și Asia Centrală corespunde grupului de vârstă a femeilor până la 30 ani [3,4]. Complexitatea prestării serviciilor de PF tinerilor în RM rezultă și din diferența de definiție de caz a tinerilor. Conform clasificării OMS aceștia se încadrează în intervalul de 16-24 ani. În același timp conform legislației RM definiția persoanelor tinere include persoane în vârstă între 14 și 30 ani. În RM la moment funcționează 37 de Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor (CSPT) care prestează servicii gratuite în domeniul Sănătății Reprodusei adolescenților și tinerilor cu vârstă până la 24 ani. Astfel, tinerii între 25 și 30 nu beneficiază de servicii gratuite la CSPT și se deservesc de către medicii de familie și specialiștii din medicina specializată de ambulator ce poate afecta dreptul acestor la servicii și produse de planificare familială.

Scopul studiului a fost identificarea unor caracteristici specifice grupului de femei în vârstă dintre 25 și 30 de ani în obținerea informațiilor și serviciilor de planificare familială.

Materiale și metode. Proiectului „Optimizarea sistemului național de prestare a serviciilor de planificare a familiei” al Ministerului Sănătății s-a desfășurat în perioada 16.03 –27.03.2015. Echipele de evaluatori și-au desfășurat activitatea în 12 localități din Republică, au fost intervievați 61 de beneficiari, dintre care 43 de tineri cuprinși de vârstă de 18-30 ani. Interviuul condus de experți a inclus întrebări cu privire la obținerea serviciilor de planificare familială. Toată informația colectată cu ajutorul chestionarelor dezvoltate de echipa de evaluare a fost introdusă într-o bază de date *Excel* care a facilitat analiza datelor.

Rezultate și discuții. În cercetare au fost incluse 61 femei din 12 localități ale țării, cu vârsta medie 28,77±9,1 ani, cu intervale variaționale de la 18 la 52 de ani. Pentru a efectua sondajul pentru un grup de vârstă limitat între 25 și 30 de ani am divizat respondenții în 3 loturi: lotul 1 tinere cu vârsta 18-24 ani (21 femei), lotul 2 persoane de 25-30 ani (22 femei) și lotul 3 – 18 femei în vârstă peste 30 de ani. Caracteristica generală a loturilor de respondenți este prezentată în Tabelul 1.

Tabel 1.

Caracteristica generală a loturilor de femei intervieuate

Parametri	Lot 1 (≤24 ani)	Lot 2 (25-30 ani)	Lot 3 (≥31)
Numărul de respondenți	21	22	18
Vârsta medie	21,19±2,2	27,8±1,73	39,06±2,27
Utilizează metode de contracepție	9	10	15
Au procurat cîndva contraceptive	12	11	13

Toate participantele la interviuri au afirmat că cunosc noțiuni despre contracepție. De menționat că le consideră importante și necesare în viața cotidiană 88,7% de femei tinere (18-30 ani) și 73,6% femei mai mari de 30 de ani. Totodată, analiza datelor din tabelul 1 ne demonstrează că au raportat utilizarea metodelor contraceptive 83% de femei mai mari de 30 de ani și aproximativ 44% de femei tinere sub 30 de ani, fără diferențe în grupul de femei între 25-30 ani (45%) și mai tinere (43%).

Spectrul cunoscut de metode de contracepție a variat. Cele mai cunoscute metode de contracepție sînt pilulele hormonale și prezervativele – 61 respondenți sau 100% cazuri. Dispozitivele intrauterine sînt cunoscute pentru 48 respondenți (78,7%). Contracepția de urgență a fost menționată de 29 femei (47,5%),

metodele injectabile de 24 femei (39,3%), spermicidele de 20 femei (32,8%) și mai rar a fost menționată sterilizarea voluntară chirurgicală feminină, în doar 18 (29,5%) cazuri. Cu toate acestea majoritatea respondențelor au apreciat nivelul propriu de cunoștințe în domeniul contracepției ca fiind unul mediu – jos. Indiferent de categoria de vârstă, sub sau peste 30 de ani, consideră ca au nivel înalt de cunoștințe despre contracepție doar una din 10 femei, 11,6% și 11,1% respectiv. Diferențele în utilizarea diferitor metode contraceptive sunt reflectate în Figura 1.

Atrage atenția că femeile de 25-30 de ani aproape în mod egal utilizează pilule, DIU și prezervative ca metodă de contracepție. Pe cînd persoanele sub 24 ani mult mai frecvent utilizează prezervativele, urmate de DIU și

pilule, de asemenea apelează la contracepția de urgență. Am putea presupune că tinerele sub 24 de ani au o vigoare mai mare pentru infecții cu transmitere sexuală.

Peste 50% dintre participantele la interviu am menționat că procură metodele de contracepție, în

majoritatea cazurilor de la farmacie (peste 80%). De menționat că tinerii de sub 24 de ani au apelat la medicul de familie și la ginecolog pentru a obține o metodă de contracepție (Figura 2).

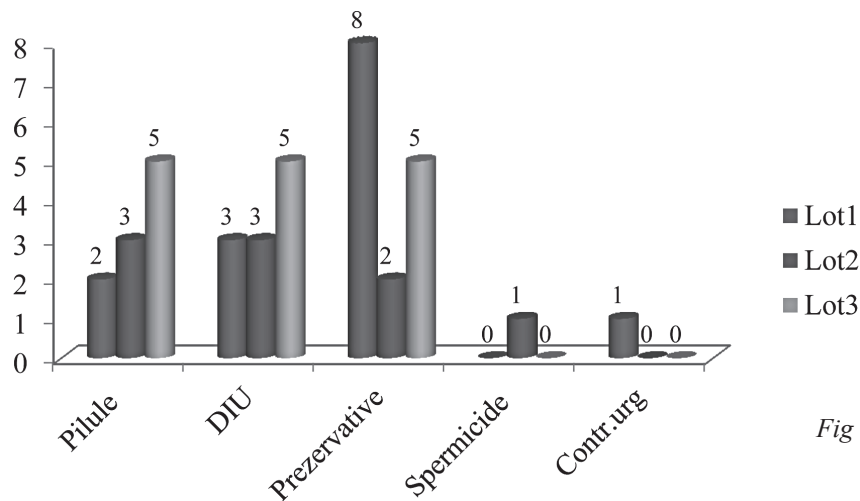

Fig. 1. Metodele de contracepție utilizate de femei din diferite loturi.

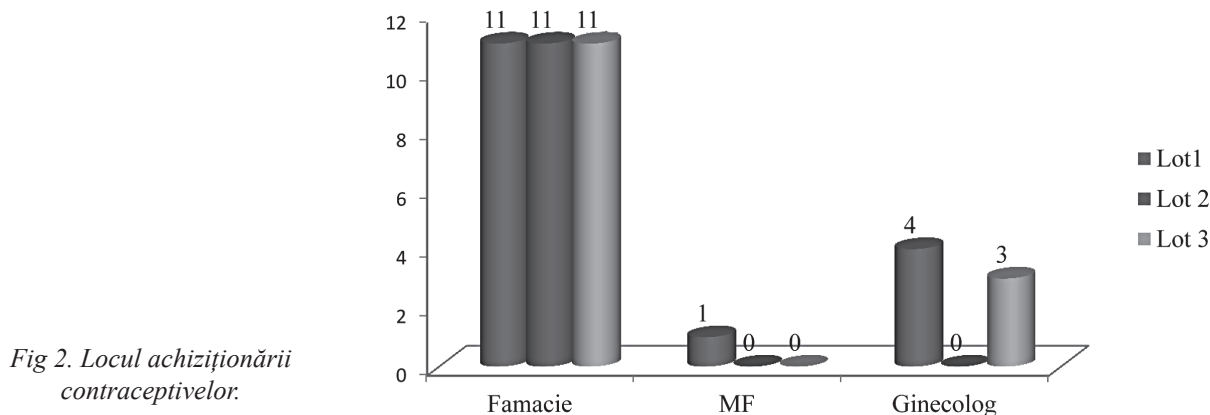

Fig. 2. Locul achiziționării contraceptivelor.

Din totalul de persoane participante în sondaj, majoritatea au considerat prețurile la metodele de contracepție ca fiind potrivite, dar exista o categorie importantă de beneficiari, din toate loturile pentru care aceste prețuri sunt mari și foarte mari (31,4%) (Figura 3). În acest context am evaluat dacă femeile chestio-

nate au primit cândva metode de contracepție gratuit la medicul de familie, ginecologul din Centrul de Sănătatea Reprodusei sau CSPT. Au primit contracepție gratuită 28 dintre beneficiarii intervievați dintre aceștia 5 cu vârsta peste 30 de ani și 23 din grupul tinerilor, (sub 24 de ani).

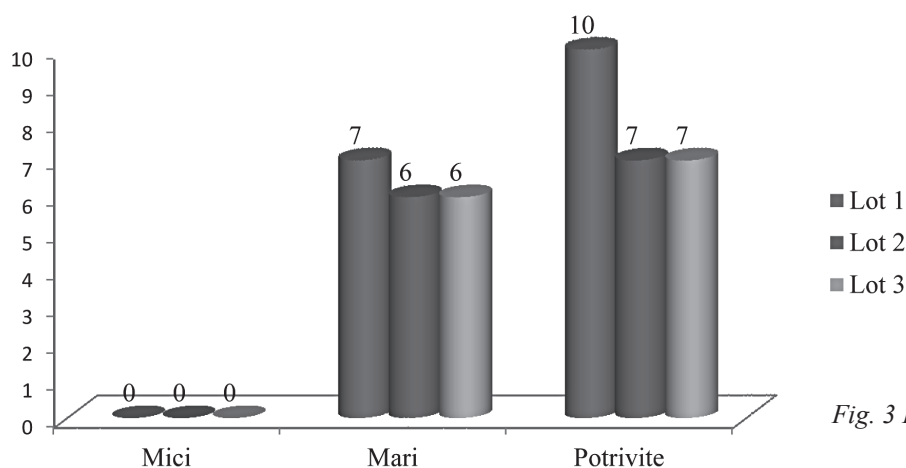

Fig. 3 Percepția prețurilor la produse contraceptive.

Evaluarea beneficiarilor a presupus și determinare sursei de informație și consiliere a metodele de contracepție (Figura 4 și Figura 5). Astfel toate femeile preferă adresarea la ginecolog și ca alternativă la medicul de familie. Femeile de 25-30 de ani au apelat și la asistenți medicali și asistenți sociali.

Locul obținerii acestei consultații pentru pacientele sub 24 de ani este cel mai apropiat centru de sănătate, inclusiv centrul medicilor de familie, aceleași preferințe le au și femeile de 25-30 de ani, pe când femeile de peste 30 de ani ar solicita vizita la un cabinet specializat sau spital (Figura 6).

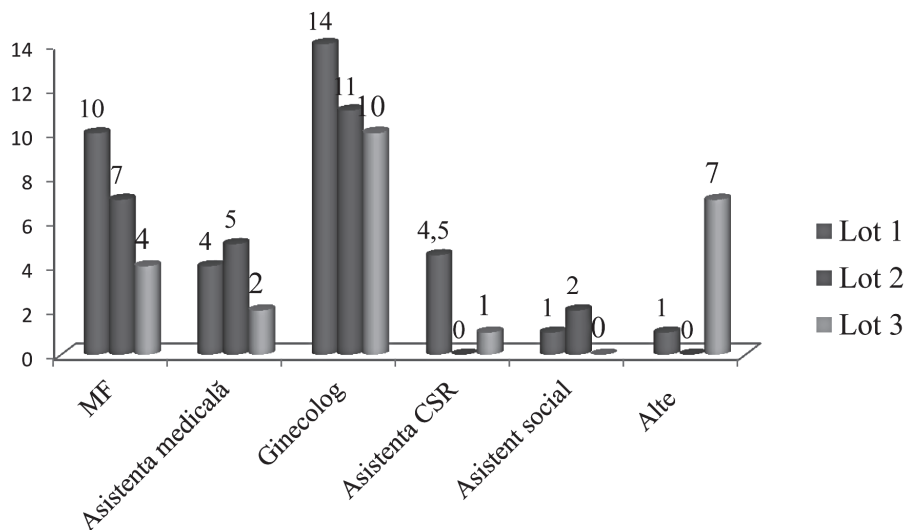

Fig 4. Cine a oferit informația despre metoda de contracepție.

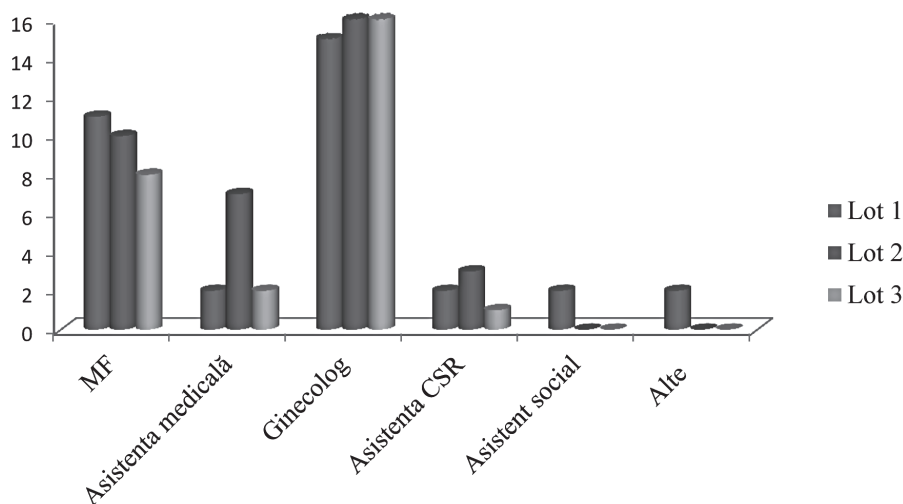

Fig 5. Consilierul pe probleme de contracepție solicitat de femei tinere.

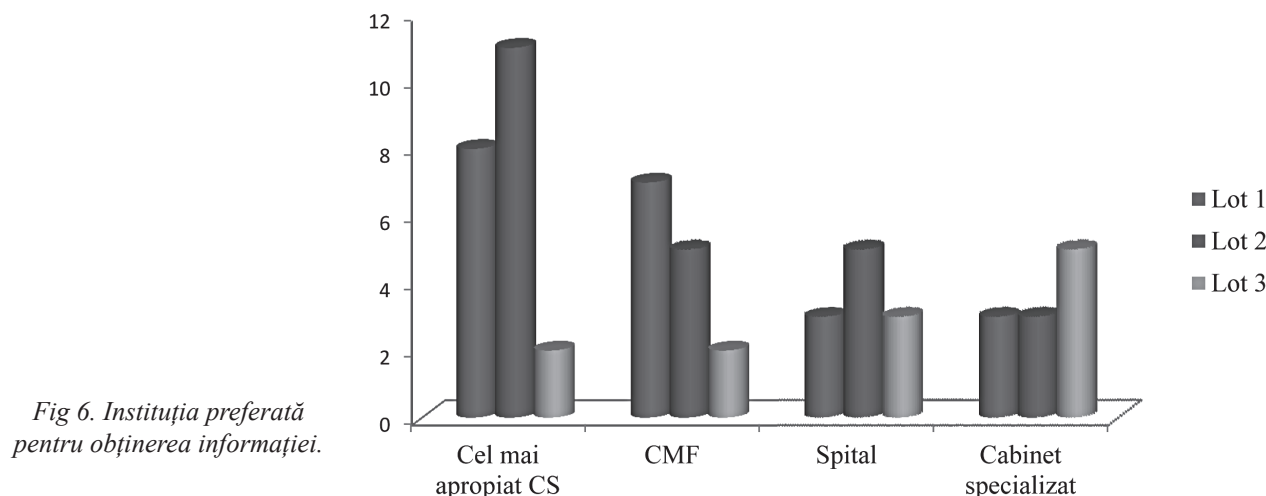

Fig 6. Instituția preferată pentru obținerea informației.

Așadar, sondajul efectuat ne permite să facem următoarele **concluzii**:

Nivelul general de cunoștințe despre metodele de contracepție este apreciat ca mediu-jos, doar 1 din 10 femei demonstrând cunoștințe bune. Femeile de 25-30 de ani ca și cele mai în vârstă deja au identificat o metodă permanentă de contracepție (pilule, dispozitiv intrauterin, spermicide), adolescentele și tinerele sub 24 de ani folosind mai frecvent prezervativele.

Majoritatea femeilor procură produsul contraceptiv în farmacii (80%), fiecare al treilea considerând prețul la contracepție mare. Femeile de 25-30 de ani nu fac parte din beneficiarii contracepției gratuite. Indiferent de vârstă toate femeile preferă să obțină informații și consiliere în contracepție de la medicul ginecolog, medicul de familie din instituția medicală apropiată fiind alternativă, însă femeile între 25-30 de ani au apelat de asemenea la asistenți medicali și asistenți sociali.

Bibliografie:

1. http://www.who.int/topics/family_planning/en/ (Vizitat pe 30.09.2016)
2. L. Avery & G. Lazdane, What do we know about sexual and reproductive health of adolescents in Europe? The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care Volume 13, 2008 - Issue 1
3. K.G. Santhya & Shireen J. Jejeebhoy, Sexual and reproductive health and rights of adolescent girls: Evidence from low- and middle-income countries. Volume 10, 2015 - Issue 2
4. Gilda Sedgh, Sc.D., Lawrence B. Finer, Ph.D., Akinrinola Bankole, Ph.D., Michelle A. Eilers, Susheela Singh, Ph.D., Adolescent Pregnancy, Birth, and Abortion Rates Across Countries: Levels and Recent Trends, Journal of Adolescent Health Volume 56, Issue 2, February 2015, Pages 223–230
5. Paul Hunt and Judith Bueno De Mesquita The Rights To Sexual And Reproductive Health, Human Rights Center, Universitz of Essex, <http://repository.essex.ac.uk/9718/1/right-sexual-reproductive-health.pdf> (Vizitat pe 30.09.2016)

© Topada Aculina, Zepca Victor, Gîsca Veronica, Ieșeanu Cristina

Topada Aculina, Zepca Victor, Gîsca Veronica, Ieșeanu Cristina
**CARACTERISTICILE ALIMENTAȚIEI UNUI LOT DE ADOLESCENȚI
DIN MEDIU URBAN DIN REPUBLICA MOLDOVA**
Centrul Național de Sănătate Publică, Chișinău, Republica Moldova

SUMMARY

CHARACTERISTICS OF DIET A LOT OF TEENAGERS FROM URBAN AREA FROM REPUBLIC OF MOLDOVA

Keywords: pupils, diet, language teaching.

Introduction: *Alimentation is one of the factors who determining human health, she representing a mandatory condition for living beings.*

Objectives: *The aim of this study was aspects of diet among pupils from high schools (7th - 12th classes), in the urban area from the Republic of Moldova.*

Methods and materials: *Study achieved is descriptive, transversal population conducted with a sample of 1457 pupils of classes VII-XII of 6 high schools that teaching in Romanian and 6 with teaching in Russian in the cities of Chisinau and Balti, Moldova.*

Results: *Pupils from high schools with teaching in Romanian do not feed the school canteen at a rate of 45.2% and those from high schools with teaching in Russian - 53.9% (statistically significant differences at $p < 0.001$). The opinion that there is no need to dine at the school cafeteria have fewer pupils from high schools with teaching in Romanian (32.2%), compared to those pupils from high schools with teaching in Russian (50.3%), calculated differences are significant statistically $p < 0.001$. Can not afford paying their own money a meal at the school canteen (in the amount*